

8. TUMŠA, TUMŠA TĀ EGLĪTE¹

A VARIANTU GRUPA

Melodija DzR₁₄ 161. lpp.
Teksts K 1960, 4379

Mēreni

1. Tumša, tumša tā eglīte,
Kur saulīte nakti guļ.

Piedziedājums.

Trā rā ralālā,
Kur saulīte nakti guļ.

2. Tālu, tālu tā zemīte,
Kur aug mana ligaviņ'.

Piedziedājums.

3. Jūras putni skrien pa gaisu
Un pa pāriem pārojas.

Piedziedājums.

4. Tāpat ar mums, jauniem ļaudīm,
Būs pa pāriem pāroties.

Piedziedājums.

Neierobežotam dalībnieku skaitam

A SĀKUMA STĀVOKLIS

Rotaļnieki izveido dārziņu vai apli. Dārziņa (apļa) vidū nostājas puisis un meita.

¹ Vēl sastopami nosaukumi «Kura kunga tā birziņa?», «Mīlā māmiņ, es atnācu».

A NORISE VIENĀ GĀJIENĀ

(K 1960, 4379 un 4333; K — 3)

1.—4. pants un piedziedājums. Rotaļnieki dārziņā vai aplī iet dejas ceļā virzienā, bet vidējais pāris — dejas ceļam pretējā virzienā.

Dziesmas beigās vidējie rotaļnieki savā vietā liek jaunu pāri.

o Rotaļu atkārtojot, dalībnieki dārziņā (aplī) maina virzienu.

Variants

Vidējais pāris skrien (K).

B VARIANTU GRUPA

Melodija V 1960, 4454

Teksts V 1960, 4454

Vidēji

Tum_ša, tum_ša tā eg - lī - te, Kur cau_nī - te nak.ti gul; Ai
ril_la - sā, ai ra - sa - sā, Ai džimlai rū - di ra - la - lā! Ai
vir - vir vir - vir bam bam bam bam, Tr - r - a - sa - sā, Ai
ril - la - sā, ai ra - sa - sā, Ai džimlai rū - di ra - la - lā!

1. Tumša, tumša tā eglīte,
Kur caunīte nakti gul.

Piedziedājums.

Ai rillasā, ai rillasā,
Ai džimlai rūdi rallasā!
Ai virvir virvir bam bam bam bam,

Tr-r-r-r rillasā,
Ai rillasā, ai rillasā,
Ai džimlai rūdi rallasā!

2. Tālu, tālu tā māmiņa,
Kur aug mana līgaviņ'.

Piedziedājums.

3. No kurienes tu, puisīti,
Ar tik daiļu valodiņ'?

Piedziedājums.

4. Es, māmiņa, no Vidzemes,
Nāku savas vajadzīb's.

Piedziedājums.

5. Gribu jūsu meitiņ' precēt,
To, lūdzami, neliedziet!

Piedziedājums.

6. Mana meita cārta, balta,
Tev noplīsis kažociņš.

Piedziedājums.

7. Pa pāriemi rieksti auga,
Pa pāriemi āboliņš.

Piedziedājums.

8. Tā būs jauniem ļaudīm arī
Pa pāriemi pāroties.

Piedziedājums.

Neierobežotam dalībnieku skaitam

B I SĀKUMA STĀVOKLIS

Rotaļnieki izveido dārziņu. Tā vidū nostājas viens vai vairāki dalībnieki (71. att.).

B I NORISE DIVOS GĀJIENOS

(Z 1955, 16990; Z — 2)

Pirmais gājiens

1. *pants.* Rotaļnieki dārziņā skrien vai arī tecīņu soli dodas dejas ceļa virzienā, bet vidējais rotaļnieks (vidējie rotaļnieki) iet dejas ceļam pretējā virzienā. Ja vidū ir vairāki dalībnieki, tie satveras pa pāriem iekšējo elkoņu satvērienā. Satverties vai aptverties var arī vēl citādi.

Otrais gājiens

Piedziedājums. Vidējie rotaļnieki uzlūdz partnerus no dārziņa un, satvērušies ar tiem elkoņu satvērienā, griežas apkārt. Meitai malējā roka sānos, puisim — saliekta virs krūtīm. Var arī griezties, satvērušies slēgtajos satvērienos vai aptvērienos.

Piedziedājuma beigās uzlūdzēji atvadās no uzlūgtajiem partneriem, kuri paliek vidū, un nostājas dārziņā.

o Dziedot nākošos pantus, rotaļnieki atkārtο pirmo un otro gājienu.

Varianti

Pirmais gājiens

Rotaļnieki dārziņā virzās gājiena solī (Z 1955, 17085).
Vidējie dalībnieki izveido mazu dārziņu (V 72, 8680).

Otrais gājiens

Vidējie pāri satvērušies vai aptvērušies dodas dejas ceļam pretējā virzienā griežoties vai arī taisni (Z 1955, 17085).

Neierobežotam pāru skaitam

B II SĀKUMA STĀVOKĻIS

Rotaļnieki pa pāriem nostājas dārziņā (70. att.).

B II NORISE DIVOS GĀJIENOS

(V 1960, 153)

Pirmais gājiens

1. pants. Rotaļnieki dārziņā iet dejas ceļa virzienā.

Otrais gājiens

Piedziedājums. Partneri, satvērušies slēgtajā satvērienā vai aptvērienā, griežas apkārt. Dziedot pirmās un pēdējās divas rindas, rotaļnieki ar kājām sit līdzīgu ritmu. Dziedot piedziedājuma 3.—4. rindu, strauji un sāki ar kājām dīmdina grīdu.

o Dziedot nākošos pantus, rotaļnieki atkārtoti pirmo un otro gājienu.

C VARIANTU GRUPA

Dzied B variantu grupas dziesmas pantus, bet pēc katra panta dzied piedziedājumu: «Cauri vilņiem...» (sk. 5. rotaļas «Vēja lauza tā priedīte» piedziedājumu 175. lpp.).

Neierobežotam pāru skaitam

C SĀKUMA STĀVOKĻIS

Rotaļnieki nostājas divos koncentriskos dārziņos.

C NORISE DIVOS GĀJIENOS

(V 72, 8680)

Pirmais gājiens

1. pants. Rotaļnieki ārējā dārziņā iet dejas ceļa virzienā, iekšējā — dejas ceļam pretējā virzienā.

Otrais gājiens

Piedziedājums. Vidējie rotaļnieki uzlūdz par partneriem tos ārējā dārziņā rotaļniekus, kuriem pretī viņi nostājušies panta beigās. Partneri, satvērušies vai aptvērušies kādā no raksturīgākajiem satvērieniem vai aptvērieniem, griežas apkārt.

Piedziedājuma beigās partneri atvadās. Vidējā dārziņā paliek uzlūgtie rotaļnieki, bet uzlūdzēji nostājas ārējā dārziņā.

o Dziedot nākošos pantus, rotaļnieki atkārtο pirmο un otro gājienu.

D VARIANTU GRUPA

Melodija L 1950, 7346

Teksts L 1950, 7346 un 6150, un 4518

Mēreni

1. Tumša, tumša tā eglīte,
Kur sauļeite nakti gul.

Piedziedājums.

Nakti guļi, nakti guļi,
Kur sauļeite nakti gul.

2. Tuoļi, tuoļi tys cīmeņš,
Kur aug muna ļeigaveņa.

Piedziedājums.

Ļeigaveņa, ļeigaveņa,
Kur aug muna ļeigaveņa.

3. Ļeigaveņa, sirdspukeite,
Snīdz rūceņu, dūd muteiti!

Piedziedājums.

Dūd muteiti, dūd muteiti,
Snīdz rūceņu, dūd muteiti!

4. Snīdz rūceņu, dūd muteiti,
Byusi muna Ļeigaveņa.

Piedziedājums.

Ļeigaveņa, Ļeigaveņa,
Byusi muna Ļeigaveņa.

Neierobežotam dalībnieku skaitam

D I SĀKUMA STĀVOKĻIS

Rotaļnieki izveido dārziņu vai apli. Dārziņa (apļa) vidū pa pāriem nostājas puīši (164. att.) vai meitas.

D I NORISE DIVOS GĀJIENOS

(L 1950, 4518)

Pirmais gājiens

1. pants. Rotaļnieki dārziņā (aplī) iet dejas ceļa virzienā, bet vidējie rotaļnieki — dejas ceļam pretējā virzienā.

Otrais gājiens

Piedziedājums. Vidējie pāri uzlūdz partnerus no dārziņa (apļa) un griežas mazajās sudmaliņās (165. att.).

Piedziedājuma beigās uzlūdzēji atvadās no uzlūgtajiem rotaļniekiem, kuri paliek vidū, un nostājas dārziņā (aplī).

o Dziedot nākošos pantus, rotaļnieki atkārtο pirmο un otro gājienu.

Neierobežotam pāru skaitam

D II SĀKUMA STĀVOKĻIS

Rotaļnieki pa pāriem nostājas dārziņā. Meita atrodas puisim labajā pusē (70. att.).

D II NORISE DIVOS GĀJIENOS

(L 1945, 126)

Pirmais gājiens

1. pants. Dalībnieki dārziņā soļo dejas ceļa virzienā.

Otrais gājiens

Piedziedājums. Partneri griežas labajos elkoņos un, beidzot griešanos, nonāk mainītās vietās, t. i., meita nostājas pie blakus stāvošā pāra puīša labā pleca.

o Dziedot nākošos pantus, rotaļnieki atkārtο pirmο un otro gājienu ar jaunajiem partneriem. Rotaļu izpilda tik ilgi, kamēr satiekas partneri, kas bija vienā pāri norises sākumā.

V a r i a n t s

Dažkārt rotaļnieki izpilda pirmο gājienu, dziedot panta 1. rindu, bei otro gājienu — dziedot panta 2. rindu (L 1945, 126).